

REKONSTRUKCE BÝVALÉ VODÁRENSKÉ VĚŽE V BOHUMÍNĚ

Rostislav Walica, Vladimír Šmidák, František Kuda

Bývalá vodárenská věž v nivě řeky Odry v Bohumíně, která je významnou krajinnou dominantou kontrastující s vedlejší nízkopodlažní zástavbou byla úspěšně zrekonstruována a využita pro zcela jinou společenskou funkci – krásnou vyhlídku i novou ubytovací kapacitu.

Z NEPRŮMYSLOVÉHO BROWNFIELDU – VODÁRENSKÉ VĚŽE SE STAL PENZION

Ze zchátralé vodárenské věže v Bohumíně poblíž nového krytého Aquacentra vznikl „Penzion ve věži“ s vyhlídkou a kavárnou. Cílem rekonstrukce bylo smysluplné využití technické dominanty města, která se nachází severozápadně od komplexu Aquacentra a je obklopena hodnotnou vzrostlou zelení. I když ve městě existuje několik podobných objektů, pouze objekt u Aquacentra mohl díky své téměř devítimetrové šířce podstoupit netradiční přestavbu.

Myšlenka změnit neprůmyslový brownfield – starou vodárenskou věž na penzion – vznikla již v roce 2003. Objekt byl o rok dříve odkoupen od společnosti Severomoravské vodovody a kanalizace, a.s. za cca 160 tisíc korun a mezi možnostmi využití se objevily i varianty vybudovat v ní byty (garsoniéry nebo byty 2+1), nebo administrativní a učební prostory pro občanská sdružení, galerii a muzeum. Nakonec se rada města rozhodla přeměnit bývalou technickou dominantu na penzion s kavárnou a vyhlídkou podle architektonického návrhu doc. Ing. arch. Vladimíra Vychodila, CSc., která řeší částečně nedostatek ubytovacích zařízení ve městě a je v souladu s požadovaným funkčním využitím daného území. V této lokalitě se v současnosti nachází Aquacentrum, zimní stadion, hobbypark pro děti a v plánu je i výstavba nové městské sportovní haly, čímž by zde vznikla atraktivní lokalita s centrem odpočinku a sportu nejen pro místní občany, ale i návštěvníky z okolí a přilehlých příhraničních částí Polské republiky.

Foto © archiv MěÚ Bohumín

Původní vzhled objektu – exteriér

STAV PŘED REKONSTRUKCÍ

Vodárenská věž je výraznou krajinnou dominantou kontrastující s okolní nízkopodlažní zástavbou. Podsklepený objekt o devíti podlažích kruhového

půdorysu (vnější průměr 9,1 m; vnitřní 8,5 m) z roku 1935 byl využíván pro potřeby města jako vodojem. Celková výška činí 39,09 m a konstrukčně se jedná o železobetonový monolitický skelet s nosnými železobetonovými

Původní vzhled objektu – interiér

sloupy, monolitickými trémovými stropními konstrukcemi a výplňovým zdivem. Vodárenská věž byla založena na železobetonové kruhové základové desce o vnějším průměru 13 m. Nosnou konstrukcí stropů jednotlivých podlaží tvořily železobetonové průvlaky s železobetonovými stropními deskami tl. 90–100 mm. Hlavici věže tvořila železobetonová skořepina. Středem dominanty vedl kruhový otvor o průměru 1,94 m, kterým dříve vedly technologické rozvody. Podlaží první až čtvrté byla propojena ocelovými jednoramennými schodišti. V 5. NP byla umístěna železobetonová vyrovnávací nádrž o objemu cca 60 m³ a hlavní nádrž vodojemu o objemu cca 300 m³ byla umístěna v hlavě vodojemu (vnější průměr horní části vodojemu je cca 10,65 m).

STAVEBNĚ ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ

Na základě provedených průzkumů bylo zjištěno, že konstrukční prvky vodárenské věže jsou zachovalé. Odbornou firmou byla zajištěna stávající výztuž v desce a v průvlacích

Věž po rekonstrukci

Zařízení dvojlůžkového pokoje

typického podlaží. Byla demontována technologická zařízení včetně odstranění železobetonové vyrovnávací nádrže a vybourání nádrže vodojemu. Demolice byly prováděny postupně z montážního lešení při použití lehké bourací techniky.

Během výkopu byly obnaženy stávající základy a na základě zjištěného stavu byly opraveny a nahrazeny novým základovým materiálem. Výkopové práce byly prováděny po částech a s ohledem na omezené prostorové možnosti bylo použito rozpěrné pažení. Přistavovaný schodišťový trakt je založen na monolitické betonové desce a spolu se stávající základovou konstrukcí byl izolován proti agresivní spodní vodě.

Architektonické řešení vycházelo ze zásady maximálního zachování objemově prostorové struktury výškového objektu. Rekonstrukcí bylo zachováno stávající vertikální členění fasády i velikost okenních otvorů v 1. až 7. NP. Stávající okenní otvory v 1. až 7. NP byly částečně doplněny o nové, stejné velikosti a tvarového členění tak, aby byla zachována symetričnost podle svislé osy. V hlavici vodárenské

věže byly pro vyhlídku a kavárnu v 8. až 9. NP nově vyřezány okenní otvory v původní železobetonové skořepině obvodového pláště. Nové svislé konstrukce byly provedeny z monolitického železobetonu. Spojení původních sloupů a nových schodišťových stěn se provedlo pomocí ocelových kotev, které jsou osazeny s roztečí 0,5 m a přikotveny k výztuži stěn.

Stávající konstrukce stropů vyhověly i po přitížení podlahou a vnitřními lehkými sádkartonovými příčkami v příslušných dimenzích. Nové stropy nade dnem odbourané hlavní nádrže jsou provedeny z ocelových nosníků s výplní z širokých ohýbaných profilů (trapézových plechů). Všechny podlahy mají patřičnou akustickou kročejovou izolaci a povrch dle funkce prostor.

Největším problémem bylo skloubení požadavků požární bezpečnosti a požadavků zástupců osob s omezenou schopností pohybu a orientace. Tyto dva faktory nejvíce ovlivnily výsledné řešení celého objektu, donutily změnit původně zachovanou hmotově prostorovou strukturu věže a doplnit ji novou hmotou požárního schodiště novodobý štíhlý vertikální prvek, vylehčený rozsáhlým prosklením, které hmotu schodiště zlehčuje a navíc umožňuje návštěvníkům zajímavé výhledy na východ do krajiny Poodří. Podestové nosníky a schodišťové desky byly betonovány současně, aby bylo zajištěno celkové zmonolitnění. Podchycení příček kolem schodiště bylo dosaženo pomocí ocelových nosníků kotvených k výtahové šachtě a schodišťové stěně.

Fasáda je provedena zateplovacím systémem na bázi polystyrénových desek a celobarevné omítky ve všech nadzemních částech stávajícího objektu. K celkovému zateplení objektu přispěla rovněž výměna oken a dveří, z větší části ve stávajících otvorech. Nová střešní konstrukce dořešila zateplení objektu i zatékání stávající střechy.

Výtvarné řešení rekonstruované vodárenské věže je pojato v souladu

Restaurace ve věži

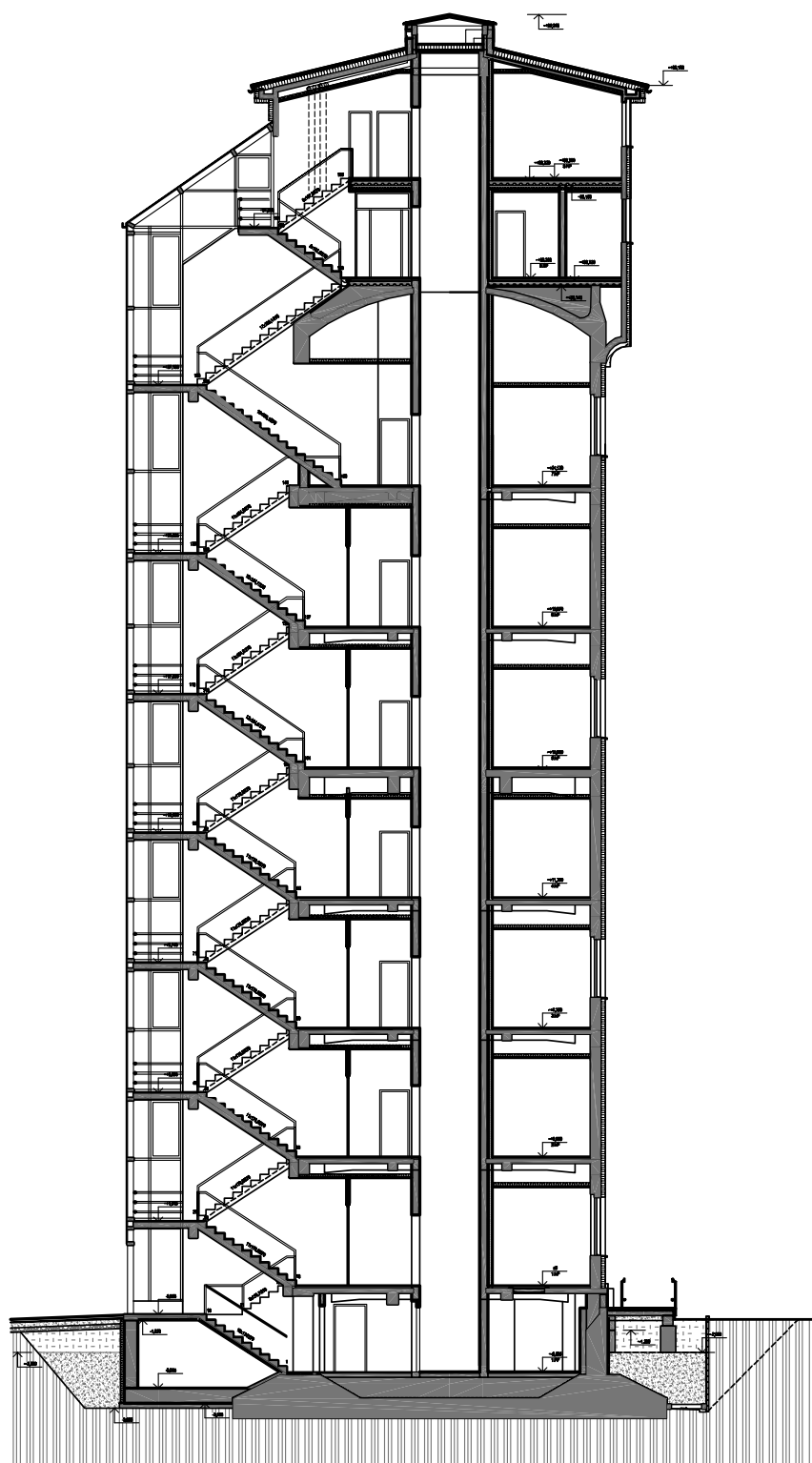
jednak s jejím historickým začleněním, jednak s barevným provedením sousedního Aquacentra, tedy v oranžovomodré barvě.

DISPOZIČNÍ ŘEŠENÍ „PENZIONU VE VĚŽI“

Nový penzion má podle projektu Ing. Pavla Stoklasy z architektonicko-projekční kanceláře Projekt / Studio osm nadzemních podlaží a jedno podzemní podlaží a ubytování v něm najde až 36 osob. Dispoziční řešení jednotlivých podlaží je do značné míry ovlivněno velikostí stávajícího vnitřního prostoru. Centrálně umístěný vnitřní výtah s úpravou pro tělesně postižené a z východní strany nově přistavěné požární schodiště zajišťují s ohledem na omezené prostorové možnosti komunikační propojení mezi jednotlivými podlažími. Schodiště společně s výtahem v každém podlaží ústí do společné chodby, odkud je zajištěn přístup do jednotlivých místností.

Vstup do penzionu je řešen předloženým schodištěm s rampou určenou pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. Na vstup přímo navazuje hala s recepcí, zázemí pro personál, WC pro handicapované osoby, úklidová komora, sklad čistého prádla a nástupní stanice výtahu.

BOHUMÍN
STAVEBNÍ ÚPRAVY A ZMĚNA VYUŽITÍ VODÁRENSKÉ
VĚŽE NA PENZION S VYHLÍDKOVOU VĚŽÍ

STUDIO PROJEKT
řez A-A'

V 1. PP se nachází technické záze-
 mí celého objektu – strojovna výtahu,
 výměníková stanice a sklad špinavého
 prádla.

V 2. až 7. NP věže penzionu vznik-
 lo 11 hostinských dvoulůžkových po-
 kojů s možností přistýlky. Na každém
 patře se nacházejí vždy dva pokoje
 a každý z nich je vybaven vlastním so-
 ciálním zařízením. V 2. NP je umístěn
 1 pokoj pro osoby se sníženou schop-
 ností pohybu a orientace.

Prostor vyhlídky je situován po ob-
 vodu půdorysu ve východním až se-
 verním směru v 8. NP. Ve vnitřní čás-
 ti půdorysu tohoto podlaží je situováno
 provozní a skladovací zařízení kavárny
 (šatna zaměstnanců s navazujícím hy-
 gienickým zařízením a malou přípravnou
 jídel s nezbytným skladovacím zá-
 zemím) a WC pro osoby s omezenou
 schopností pohybu a orientace, které
 je současně využíváno imobilními ná-
 vštěvníky jak samotné vyhlídky, tak
 i kavárny.

V 9. NP se kromě kavárny s kapa-
 citou 20 míst nachází také hygienické
 zařízení pro návštěvníky (WC muži
 a WC ženy), které je přístupné z pa-
 trové schodišťové podesty před vý-
 tahem. Z tohoto prostoru je rovněž ře-
 šen vstup do zázemí baru (WC s před-
 síňkou pro zaměstnance baru a úkli-
 dová nika) a celý tento prostor je pro-
 vozně propojen s přípravnou, do které
 ústí jídelní výtah z 8. NP.

FINANČNÍ NÁKLADY

Neobvyklou přestavbu vysoké kru-
 hové budovy prováděla od února 2005
 do konce ledna 2006 firma Tchas, spol.
 s r. o., závod UNIPS Ostrava s rozpoč-
 tovými náklady cca 25 milionů korun.
 Stavební řešení bylo pojato s ohledem
 na maximální úspornost investice. Na
 projekt získalo město Bohumín svou
 historicky první dotaci z Evropské
 unie ve výši 16,7 milionu korun. Měs-
 tu navíc přispěl na tento mimořádný
 a nevšední projekt částkou 1,6 milionu
 korun také Moravskoslezský kraj.

Po rekonstrukci zůstal nový pen-
 zion v majetku města a jeho užívání
 bylo svěřeno společnosti Bospor, spol.
 s r.o., která kromě nového Aquacent-
 ra obhospodařuje také všechna spor-
 toviště ve městě.

ZÁVĚR

Vodárenská věž – dominantní prvek v krajině Poodří – prošla poslední velkou rekonstrukcí pro svůj původní účel v roce 1958. Takřka po 50 letech je tato dominanta zrekonstruována a využita pro zcela jinou společenskou funkci – ubytování hotelového typu, restaurační zařízení se stravováním a vzhledem k vytvořené vyhlídce i pro zeměpisně naučnou funkci. Celkově tak navazuje svým využitím v této nově vytvořené zóně odpočinku, relaxace a sportu v příjemném prostředí vzrostlé zeleně města Bohumína na moderní volnočasovou funkci současného Aqaucentra i stávajících sportovních zařízení.

Autorům projektu a zastupitelstvu města Bohumína, především jeho investičnímu odboru, bychom měli poděkovat, že svým uvědomělým a moderním přístupem umožnili vytvořit architekturu s odvážným smysluplným využitím nejen v rozsahu projektu, ale zejména schopnosti tuto myšlenku zrealizovat.

Obdiv získala tato rekonstrukce také od účastníků Mezinárodního semináře k neprůmyslovým brownfields, který pořádala VŠB-TU Ostrava, FAST, Katedra městského inženýrství ve dnech 22.–24. 3. 2006.

Použité zdroje:

- STOKLASA, P. *Technická zpráva – Stavební úpravy a změna využití vodárenské věže na penzion s vyhlídkovou věží*, Projekt/Studio, Opava : 2004.
- BALCAROVÁ, L. *Z vodárenské věže bude penzion, radnice pro něj hledá název* [online]. Publikováno 28. dubna 2004. Dostupné z: ><http://www.mesto-bohumin.cz><.
- VYCHODIL, V. – PIŇOSOVÁ, J. *Revue Fasády. Věž vévodí krajině*, 1/2006, roč. 4, s. 50-51.

*Ing. Rostislav WALICA
Ing. Vladimír ŠMIDÁK
Ing. František KUDA, CSc.
Katedra městského inženýrství
FAST VŠB – TU Ostrava*

ENGLISH ABSTRACT

Reconstruction of the Former Waterworks Tower in Bohumín, by Rostislav Walica, Vladimír Šmidák and František Kuda

The former waterworks tower in the alluvium of the river Oder, dominating the ambient landscape and con-

trasting to the adjacent low buildings, has been successfully reconstructed, having a completely new social func-

tion now: that of a beautiful observatory and a new accomodation capacity.